

साई चरणी सारे लागा रे !

कोण कुणाचे सगे सोयरे
गाऊ भजन साईचे
आपण सारे साई भजन गाऊ रे ॥६॥

दुनियाशी मतलब काय तुक्षा रे
कुणी जगी तुला नाही रे
तारी तुला वेडचा, साईबाबा रे
अन्य न तारी तुला कोणी रे ॥१॥

नशा मदिरा हवी कशाला
नशेत जगशी का रे
साई नामाची नशा चढू दे रे
अन्य नको तुला काही रे ॥२॥

जीवन अपुले घडी दो घडीचे
आधार एक साईबाबा रे
आसावरीची आस ही मोठी
साई चरणी लागा रे ॥३॥

—लावणीसमाजी सौ. आसावरी वायकूळ^१
संगीतविशारद, इ-९-८, बर्वेनगर
घाटकोपर (पश्चिम), मुंबई — ४०० ०८४

श्रीसाईलीला

० मजकूराच्या गर्दमुळे या अंकापासून सुरु होणाऱ्या दोन लेखमाला —
(१) श्रीसाईबाबा संस्थान शिरडी परिच्यमाला (२) प. पू. श्री नरसिंह-
स्वामीजी व्यक्ति आणि कार्य — लौकरच श्रीसाईलीला मधून सुरु करण्यात
येतील.

का. सं.

करुणानिधी राजा, असा हा साई माझा

असा हा साई माझा ॥१॥

अंगापुरते कफन तनूवर
शुभ्र वस्त्र बांधून शिरावर
लजनितो रवि तेजा
असा हा साई माझा ॥२॥
धन कनकाची नाही आशा
पोटापुरतो घई भिक्षा
बाली पतित जननंचा
असा हा साई माझा ॥३॥
आस कशाची नाही त्याला
जन-सेवेचा ध्यास लागला
हाच कृपावर साजा
असा हा साई माझा ॥४॥

—श्री. शांताराम नांदगावकर
“प्रशांत” १९ व २० वा रस्ता,
खार (पश्चिम), मुंबई — ४०० ०५२.

साईमय जीवन व्हावे

काय कमी मलो आहे
स्वयं साईबाबा दृष्टी पाहे ॥
सान्या जगताचे सुख ।
मिळे अवलोकिता साई सुख ॥
जरी दैवाधीन आहे सारे ।
साई नामे दैवहि फिरे ॥
सत्ता संपत्ति नको काही ।
नको संतती नाव लौकिकही ॥
तुच्छ वाटे सारे जग ।
मनी एकच तगमग ॥
सारे सारे विसर्हनी जावे ।
साईमय जीवन व्हावे ॥

—डॉ. इंद्र नाईक. सीताकुंज, लोणावळा.

धन्य आम्ही साईदास

शिरडीचा वास
धन्य आम्ही साईदास
मुखी नाम घेता
लाभे प्रसादाचा घास ...

साई गुणग्राही
साईमनी किंतु नाही
श्रीण सर्व जाई
मायेने गा नित्य पाही ...

अखंडित भेट
भक्ताला ना वाटे बेठ
रम्य सुखधारम
कैवल्याचा हात शेठ . . .

पोटाची या चिता
कोण करी येथे येता
ब्रह्मलंदासाजी
आयष्य भोगी मक्तता . . .

-श्री. दत्ता कदम, एम. ए.
५७८ चव्हाण अपार्टमेंट्स,
जंगली महाराज रस्ता,
डेक्कन जिमखाना, पुणे ४

प्रार्थना

प्रार्थना साई तुलाही तू सदा जबली रहा
मी जेथे जाईन तेथे प्रेम दृष्टीने पहा ॥१॥

दुःख जेव्हां दाटूनिया भार होतो अंतरी
मी कसे विनवु तुला रे धाव तू गरुडा परी
संकटाशी क्षुंजण्याला हात दे मजला दहा ॥२॥

स्वरू वेगे जीवनाच्या धांवतो रथ सारखा
संयमाचा पथही माझ्या लोचनाना पारखा
सारथी होऊनी आता आवरी अपघात हा ॥३॥

आस नाही मज कशाची खंत नाही मानसी
तू नभाच्या लोचनानी सर्व काही जाणसी
देह हा कर्मात सरूनी सफल होवो जन्म हा ॥४॥

—डॉ. सौ. सुमती खानविलकर
सीताकुंज, लोणावळा

साईभक्त वसंतराव पडते यांचे निधन

कुडाळचे साईभक्त आणि सामाजिक कार्यकर्ते श्री. वसंतराव पडते यांचे मुलुँड येथे त्यांच्या जामातांच्या घरी दुधवार ता. ७ जून १९८३ रोजी रात्री १-३० वाजता दुःखद निधन झाले. ते कुडाळ्हून येथे नुकतेच आले होते. कुडाळ येथील कॉम्प्रेस समिती (सा.) चे ते अध्यक्ष होते. रत्नागिरी व कोकणपट्टीतील एक सेवा-तत्वर कार्यकर्ता म्हणून त्यांचा लौकिक होता. कोकणातील अनेक शिक्षण संस्थांशी त्यांचा निकटचा संबंध होता. चेंदवण येथील श्रीदेवी माऊली विद्यालयाची आजची प्रगती हे त्यांच्याच कष्टाचे व सेवेचे फळ होय. त्यांच्या अचानक निधनाने असंख्य कुडाळकरांना हळहळ वाटली. श्रीसाईलीला ९ व्या लेखक-कवी संमेलनास ते हजर होते व मासिकाच्या प्रगतीच्या दृष्टीने त्यांनी एक छोटेसे भाषणही केले होते.

त्यांच्या पश्चात त्यांच्या पत्नी, कन्याका, मुले, नातवंडे व असंख्य मित्र-परिवार आहे. त्या सर्वांच्या दुःखात आम्ही सहभागी आहोत.

श्रीसाई मृताच्या आत्म्यास चिरशांती व सद्गती देवो.

गुरुपौर्णिमा उत्सव

गुरुपौर्णिमाप्रसादार्थक्रम

आज गुरुपौर्णिमेचा शुभदिन उगवला
 चालला थाटात बाबांचा सोहळा
 असते पौर्णिमेला मशिदीत साईंची पूजा
 इच्छेने ठेवली जाते तिथे गुरुदक्षिणा ॥१॥

निघते श्रींची मिरवणूक सजवलेल्या रथातून
 करतात सुवासिनी बाबांना औक्षण
 साईनामाने करावा आरंभ शुभकामास
 गुरुपौर्णिमेविना नसे त्यांना शुभदिन ॥२॥

अखंड चालतात किर्तन, प्रवचन मंदिरात
 आनंदाने भक्तगण त्यात रमतात
 काल्याच्या दिनी मध्यानीला हंडी फोडतात
 मग प्रसादाची मौज सर्व लुटतात ॥३॥

—सौ. वसुंधरा रामराव चोरे
 ८०३, सी, डॉ. आबेडकर रोड,
 दादर, मुंबई — ४०० ०१४

शिरडी वृत्त माहे मे १९८३

या महिन्यात शिरडीस श्रीसाईबाबांचे दर्शनासाठी शेवटच्या आठवड्यात बाहेरगावची भक्तमंडळी फार मोठ्या बहुसंख्येने आली होती. काही कलाकारांनी श्रीच्या पुढे हजेरी दिली ती खालीलप्रमाणे –

- कीर्तन –** (१) ह. भ. प. मुरलीधर रामराव देशमुख, शिरडी
 (२) नानासाहेब रासने, शिरडी.

- प्रवचन –** (१) ह. भ. प. नानासाहेब दा. रासने, शिरडी
 (२) ह. भ. प. लक्ष्मण महाराज वाकचौरे शिरडी

भजन, गायन, वादन, नृत्य वर्गेरे – (१) श्री. रमेशचंद्र भिकूलालजी श्रीमाली, जालना (२) श्री. शिवाजी घुमाळ, शिरडी, (३) श्री. नारायण स्वामी, जवलपूर, (४) सौ. आसावरी वायकूळ, घाटकोपर, (५) श्री साईनाथ भजनी मंडळ, शिरडी, (६) कु. अँडळ, अपर्णा (गुह) रामपूर्ती हैद्राबाद, नृत्य (७) श्री. रामपूर्ती, हैद्राबाद, (८) सौ. गुणवंती पांडू, हैद्राबाद, (९) श्री. एम्. एन्. पांडू, हैद्राबाद, (१०) श्री रामदास अनंत पाटील, (११) श्री. रमेश दत्तात्रेय धनवडे, रत्नगिरी, (१२) सौ. भीना चित्रकुमार रेळे, मुंबई, (१३) कुशल चित्रकुमार रेळे, (१४) श्री. नारायण रामचंद्र मरागजे, (१५) सौ. अनुसयावाई नारायण मरागजे, सातारा, (१६) श्री. श्याम गोगटे, (१७) श्री. गिरीश गोगटे, (१८) कु. संगीता श्याम गोगटे, नुंबई, (१९) श्री. सुभाष मुकुंद मुनशी, अंधेरी, (२०) श्री. तुषार द्वारकानाथ भोसले, बडोदा: २१() श्री. चैतन्य यादव, इंदौर, (२२) कु. अनुप्रिया देवताळे, इंदौर, (२३) श्री. टी. श्यामचरण नंदीओल (२४) श्री. अशोक भीमसेन जाधव, (२५) सौ. आरती अशोक जाधव, वसई, (२६) श्रीमान ईश्वरदास रामदास मास्टर (२७) श्रीमती वेदावती बहेन एम. गोपाल, हैद्राबाद, (२८) श्री. ठाकरे शाताराम कृष्णा, भुसावळ, २९) श्री. हिरालाल बेला, खरगपूर, (३०) श्री. ह. भ. प. लक्ष्मण आनंदा मिरजकर, ईस्लामपूर.

हवापाणी – शिरडी येथील हवापाणी उत्तम असून रोगराई काही नाही. पहाटे हवा अल्हादकारक असते.

साईबाबा संस्थान शिरडीची प्रकाशने

अ. क्र.	पुस्तकाचे नाव	भाषा	किंमत रु. पैसे	पो. व पॉर्किंग रु. पैसे
१)	श्री साईचरित्र	मराठी	२२=००	६=००
२)	"	इंग्रजी	१३=५०	४=००
३)	"	हिंदी	१२=००	४=००
४)	"	गुजराथी	१२=००	४=००
५)	"	कन्नड	१०=००	४=००
६)	"	तेलगू	१३=००	४=००
७)	"	तामिळ	१२=००	४=६०
८)	श्री साईलालामूल	मराठी	७=९०	३=००
९)	"	हिंदी	७=००	३=५०
१०)	"	गुजराथी	४=२५	३=००
११)	अवतार व कार्य	मराठी	४=००	३=००
१२)	स्तवन मंजरी	मराठी	०=३५	३=००
१३)	"	गुजराथी	०=३०	३=००
१४)	सगुणोपासना	मराठी	०=५०	३=००
१५)	"	गुजराथी	०=५०	३=००
१६)	तेलगू पुजाविष्णी	तेलगू	छपाई चालू	आहे.
१७)	चार अध्याय	मराठी	१=२५	३=००
१८)	श्रीसाईबाबा ऑफ शिरडी (भट्टा)	इंग्रजी	५=००	३=००
१९)	किर्तनमाला	मराठी	०=७५	३=००
२०)	सचित्र साईबाबा	मराठी	४=००	३=००
२१)	शिरडी दर्शन	इंग्रजी	४=५०	३=००
२२)	मुलांचे साईबाबा	मराठी	१=७५	३=००
२३)	"	इंग्रजी	१=७५	३=००
२४)	"	तेलगू	छपाई चालू	आहे.
२५)	"	गुजराथी	१=५०	३=००
२६)	"	हिंदी	१=७५	३=००

Regd. No. MH/BYE/26
 LICENCE No. 19
 Licence To Post Without Prepayment
 At Dadar Head Office, Bombay-14

(कद्दर पृष्ठ रे वर्लन)

१७)	ब्रेट सेट भी साईंवाबा	मराठी	०=५०	३=००
१८)	भी साईंवाबा रि सुपरमेन	इंग्रजी	५=२९	३=००
१९)	शिरडी गाईड	इंग्रजी	१=५०	३=००
२०)	"	मराठी	१=५०	३=००
२१)	शिरडी गाईड	गुजराठी	१=५०	३=००
२२)	"	हिंदी	छपाई चाल्	आहे.
२३)	सदाशय	मराठी	०=९०	३=००
२४)	भीसाईंलीला, अधिकृत मासिक	मुख्यपत्र मराठी व इंग्रजी वार्षिक वर्गणी		

१०=०० प्रत्येकी प्रत १=००

(व्ही. पी. ची. पद्धत नाही)

क्र.क्र.	फोटोचे नाब	फोटो साइज	किंमत र. पैसे	पो. व पॉर्टिंग र. देशे
१)	आशिर्वाद फोटो	१४"X२०'	१=६५	३=००
२)	"	१०"X१४	१=१०	३=००
३)	"	७"X१०'	०=५५	३=००
४)	"	४"X५"	०=२०	३=००
५)	"	२"X३"	०=१५	३=००
६)	दगडावर बुखलेले वाबा (रंगत)	१४"X२०"	१=६५	३=००
७)	" (काळा पांढरा)	१४"X२०"	१=६५	३=००
८)	मूर्ती फोटो	१२"X१८"	३=७५	३=००
९)	"	१३"X१८"	१=००	३=००
१०)	झारकामाई कॅमेरा (रंगीत फोटो)	१०"X२०	१=१०	३=००
११)	" (काळा पांढरा)	१०"X१४"	०=८५	३=००
१२)	कॅमेरा झारकामाई फोटो "	९"X१२'	१=१०	३=००
१३)	" (रंगीत)	९"X१२'	१=६५	३=००
१४)	निळा	९X१३	०=७५	३=००
१५)	भीसाईंवाबाचे पत्त्याचे कॅलेंडर	- - -	१६=००	८=००

सुदूरक : पांडुरंग मोरे वांग्ये नेशनल प्रिन्टर्स प्रा. लि., ४२, ची. डी. अवेकर मार्ट,
 वडाळा, मुंबई ३१, संपादक व प्रकाशक : श्री. क. हि. काळरे, साईं निकेतन,
 डॉ. आंबेडकर रोड, खोदादाद सर्कलजवळ, प्लाट नं. ८०४ बी. दादर, मुंबई १४

साईनाथ

श्रीसाईबाबा संस्थान, शिरडीचे अधिकृत मासिक

२१९

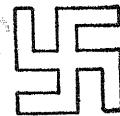
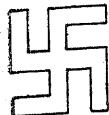
श्रीगवी जातात महामारीला अक्षरशः दलले आणि शिरडीकरांना
महामारी पासून वाचविले. काय हा बाबांचा चमत्कार!

श्री साईनाथ वाचनालय
श्री साईबाबा संस्थान, शिरडी.

ऑगस्ट १९८३]

[किंमत एक रुपया]

जगा लावावे सत्पथी । हेच्चि साईलीलेची कृती ॥

श्री साईलीला

श्रीसाईबाबा संस्थान,
दिरडीचे अधिकृत मासिक

श्री.क.हि.काकरे
रिसिव्हर श्रीसाईबाबा संस्थान, शिर्डी

: कार्यकारी संपादक :

डॉ.श्री.दिपरचुरे **श्री.सदानन्द चंदेवणकर**
 पम. ए. पी. एच. डी. (मराठी आवृत्ति)
 (इंग्रजी आवृत्ति)

श्रीसाई वाक्सुधा

वर्ष ६२ वे

किंमत १ रुपया

अंक ५

ऑगस्ट १९८३

दूरध्वनी

८८२२५६१

कार्यालय

“ सार्वनिकेतन ”, प्लॉट नं. ८०४-बी, डॉ. आंबेडकर पथ, दादर. मुंबई-४०० ०१४.

वार्षिक वर्गणी रु. १०/- (ट.ख.सह) किरकोळ अंक १ रु. फक्त.

जगा लावावे सत्पथी । हेचि साईलीलेची कृती ॥

श्रीसाई वाक्सुधा

महादुस्तर हा भवाणव ।
करा साई वरणांची नाव ।
दाविल निर्भय पैलठाव ।
पहा नवलाव निष्ठेचा ॥३७॥

पाळितो या ऐशा ब्रता ।
भासे न संसार ढुळ तीव्रता ।
लाभ न अन्य येणे परता ।
सेवा समर्थता ती हीच ॥३८॥

साई चरणीं अत्यंत भक्ति ।
नयनीं कोंदो साईमूर्ती ।
साईच दिसे सर्वाभूती ।
ऐसी ही स्थिती भजतां येवो ॥३९॥

होउनियां स्वच्छंद वर्ती ।
पूर्वजन्मीं पावलों च्युती
आतां तरी लाभो सदगती ।
मंग निर्मुक्ति ये अर्थो ॥४०॥

याठीसी असतां श्रीसमर्थ ।
कोणीही लावू न शके हात ।
ऐसिया निर्धारें जे निर्धास्त ।
धन्य ते भक्त साईचे ॥४१॥

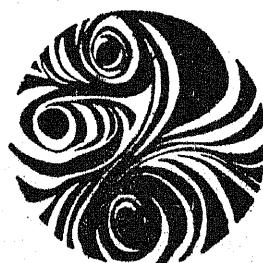
—श्री साईसत्चरित अध्याय ५२ वा

सुवचन

सर्वनाशे समुत्पन्ने, हयर्थत्यजति
पण्डतः ।

अर्थेन कुरुते कार्य सर्वनाशो हि
दुःसहः ॥

सर्वनाश ओढवला असता शहाणा
माणूस अर्थे सोडून देतो व अध्यने
आपले काम तडी नेतो. कारण की
सर्वनाश सहन करणे कठीण असते.

अनुक्रमणिका ऑगस्ट १९८३

- १) संपादकीय
- २) बाबांजवळ काय मागावे
- ३) रक्खावंधन
- ४) साईचरणी निष्ठा ठेवा
- ५) भाव तिथे देव
- ६) श्रीबाबांची कृपा
- ७) जगा लावावे सत्पथी
- ८) शिरडी, साईबाबा व शिकवण
- ९) श्रीसाईकृपा
- १०) बाबांची अजब कृत्ये
- ११) साईची लीला अगाध आहे
- १२) श्री बाबांची अगाध लीला
- १३) माझी समर्थ साई माऊली
- १४) लागली साईभक्तीची ओह
- १५) बाबा आणि मी
- १६) कृतांताच्या दाहेतून
- १७) नित्य मी जिवंत
- १८) आगळा वेगळा माझा साई
- १९) साईबाबा आणि आपण
- २०) श्री. नानासाहेब चांदोरकर
- २१) कृ. जा. भिष्म
- २२) पळवाट
- २३) श्री साई सुमनमाला
- २४) मशिदीत प्रगटले
- २५) धावा
- २६) साई वारस तो कोणाचा
- २७) साईलीला
- २८) देई दर्शन साईदेवा
- २९) श्रीसाईपादुकाष्टक
- ३०) जन्मोजन्मी झीजावी तव रुदी
- ३१) अस्थिव्यंग शिविर
- ३२) शिरडी वृत्त

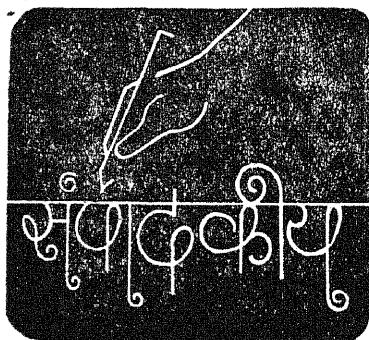
- इच्छेप्रमाणे घडू दे
- श्री. मु. व. निवाळकर
- श्री. ग. रा. पालकर
- सौ. मालती गाळवणकर
- श्री. बाल्कृष्ण देसाई
- सौ. मीनाक्षी राजुरकर
- कृ. हेमलता केसकर
- श्री. रमेश चव्हाण
- सौ. उज्ज्वला झारापकर
- श्री. माधव गोरे
- श्री. आनंदा चाफेकर
- सौ. उषाताई अधिकारी
- सौ. लीलावती बर्वे
- श्री. रामचंद्र झिल्पे
- सौ. नीला उपाध्ये
- श्री. प्रविण वैवुडे
- श्री. के. के. थिटे
- श्री. सुरेश कुलकर्णी
- कुमार विधिन चव्हाण
- श्री. सदानंद चेंदवणकर
- श्री. मोहन लोबर
- श्री. किसन कुलकर्णी
- सौ. शांता सरोदे
- श्री. स. ना. नवरे
- श्रीमती श्री शहाणे
- श्री. विनायक पाठक
- सौ. आशालता भालेराव
- राधाकृष्ण गुप्ता
- श्री रमाकांत पंडित
- श्री. श्रीधर प्रभुणे
- —
- जून १९८३

इच्छेप्रमाणे घडू दे

स. न. वि. वि.

जे जे काही घडे सदैव तुक्षिया इच्छाबळे ते घडे ।

ऐसे जाणुनि सोसण्यासि मज ते सळैर्य दे तेवढे ।

'आपले मन प्रसन्न व आनंदी रहावे असे कोणाला वाटत नाही?' परंतु ते घडावे करें? प्रसन्नता व आनंद प्राप्त करून घेण्याचा एकच मार्ग आहे व तो म्हणजे जे आपल्या आटोक्यातील नाही त्याची चिता करण्याचे व त्याबद्दल सुखदुःख मानण्याचे आपण सोडून दिले पाहिजे.' हे एका यूरोपीय तत्त्वज्ञान्याचे विचार आहेत.

परंतु आपण कोणत्या ना कोणत्या तरी चितेत सदासर्वकाळ गुरफटलेले असतो. उगाच चितेचा नसता व्याप आपण आपल्या मार्गे लावून घेत असतो.

भगवंताची मर्जी जशी असेल तसे होईल. त्याच्यावर सारा भरिभार टाकून अपण निचित रहण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे. 'ठेविले अनंते तैसेचि रहावे। चिती असो द्यावे समाधान.' ही संतवाणी आपण आपल्या हृत्पटलावर कोरून ठेविली पाहिजे.

जी भगवंताची इच्छा तोच आपण आपली इच्छा समजून तिच्यापुढे नेहमी वाकले पाहिजे. तो जे इच्छिल तेच घडेल, असे बाबांनी सांगितले आहे. तुमच्या हाती आहे. तुमच्या हाती काही नाहीं. मग शोक किंवा दुख का म्हणून करायचे? तसेच तो जे काही करतो ते तुमच्या भल्यासाठी अशी श्रद्धा तुमच्या ठायी दृढ का होऊ नये?

'ठेविले अनंते तैसेचि रहावे' हे म्हणणे फार सोपे आहे; परंतु तितकेच ते आचरणात आणणे कठिण आहे. ज्यानी हा महामंत्र आचरणात आणण्यात यश मिळविले ते खरोखर घन्य होत.

आमचे एक मित्र आहेत. बरी वाईट कोणतीहि गोष्ट असो, 'देव करतो ते आपल्या बन्यासाठी' हे पालुपद नेहमी त्यांच्या तोंडी असते. त्याप्रमाणे थोडेकार

आचरणहि त्यांच्याकडून घडत असते. त्या मंत्राची घट्ट कास धरल्यामुळे त्यांच्या चेहऱ्यावर दुःखाची छटा सहसा आढळून येत नाही. सुखाचा मूळ मंत्र त्याना सापडला आहे.

आम्हांला वाटत असते की, प्रत्येक गोष्ट आमच्या मर्जीप्रमाणे घडून आली पाहिजे. आपण योजल्याप्रमाणे नाही घडून आले की मर्जी खप्पा झाली! मन दुःखी, कष्टी झालेच म्हणून समजावे. मनाप्रमाणे घडून आले म्हणजे आनंद व मनाविरुद्ध काही घडले म्हणजे दुःख! असा हा सुखदुःखाचा खेळ अविरत चाललेला असतो.

मनाविरुद्ध काही प्रकार घडला म्हणजे केवढे आकांडलांडव, केवढी आदल आपट आणि मग देवाच्या नावाने आपण खडे फोडू लागतो! त्याएवजी

“जे जे काही घडे सदैव तुझिया इच्छाबळे ते घडे।”

ऐसे जाणुनि सोसण्यासि मज ते सधैर्य दे तेवढो॥”

अशी समजूत करून आपण देवाला वरीलप्रमाणे का बरे आल्वित नाही? त्यामुळे काय होईल? दुःखाचे व चितेचे मूळच उपटून टाकण्यास, आपण समर्थ होऊ.

कोणतीहि परिस्थिति वाटचास येवो. योईल त्या परिस्थितीत जो, आनंद राहील व ‘तुझी इच्छा!’ असे म्हणून जो उत्साहपूर्वक कायसि लागेल तोच खरा वीर पुरुष होय. या जगात त्याच्याकडून पराक्रमाच्या गोष्टी घडून येण्याची शक्यता आहे.

सुखाच्या घरात रहायला मिळो वा वनवास घडो. बरोबर कोणी सहकारी असो वा नसो; थंडीच्यावेळी फाटकी घोंगडी ओढायला मिळो किंवा मौल्यवान शाल वाटचास येवो, ज्याच्या समाधानाला जरासुद्धा गालबोट लागत नाहीं, त्याने आपले जीवन सफल केले असे म्हणायला हरकत नाहीं.

झोपायला जमीन मिळो, खाट मिळो, वा पलंग मिळो; खायला वेळवर जे मिळेल त्यात आनंद. जे मिळेल, जेवढे मिळेल व जेथे मिळेल तेथे त्याचा आनंदाने स्वीकार करून पुढील वाटचाल करावयाची. प्रत्येक गोष्टीत कुंतित-पणाने घाण शोधीत न बसता चांगले दिसेल तेच पहावयाचे व तेच निवडावयाचे कोणतेही कार्य करीत असता ते मनापासून करावयाचे. मग त्यात यश मिळो वा अपयश मिळो; त्याची खंत बाळागायची नाहीं तेवढचासाठी प्रसन्नता गमावून बसायचे नाहीं.

एक होता राजा; त्याच्या पदरी एक साधुवृत्तीचा मंत्री होता. कोणत्याही परिस्थितीत आनंदी व समाधानी रहावयाचे हा योग त्याने साधलेला होता. तो खरोबर भाष्यवान् होता. 'देव जे जे काही करतो ते आमच्या भल्यासाठी' हे त्याचे नेहमीचे पालुपद होते. वरे, वाईट काहीं घडो; देव करतो ते भल्यासाठी, हा त्याचा तोडगा प्रत्येक प्रसंगी ठरलेला!

एके दिवशी जे घडू नये ते घडले. राजाच्या अंगठ्याचा काहीं भाग अपघातामुळे कापला गेला! केवढी ही दुर्घटना!

मंत्री विश्वासातला. राजाने तो कापलेला अंगठा त्या मंत्र्याला दाखविला. त्याने राजाच्या समाधानाकरता निदान 'अरेरे! फार वाईट झाले! औषधापचार कल था.' अशासारखे समाधानाचे काहींतरी दोन शब्द बोलायचे की नाहीत? मग मंत्री काय म्हणाला? तो आपल्या नेहमीच्या भाषेत म्हणाला, 'देव जे जे काहीं करतो ते आमच्या भल्यासाठीच!'

ते एकन राजा क्रोधायमान झाला! आणि कोणाला नाही येणार राग! राजाचा राग वरोबर होता.

आधीच बोट कापल्यामुळे राजाला वेदना होत होत्या. त्यात मंत्र्याच्या वाक्याने त्याच्या देहाचा अधिकच भडका उडाला! 'काय म्हणे, देव करतो ते सारे आमच्या भल्यासाठी! यात कसला आलाय भलेपणा! माझे सर्वांग त्यामुळे ठणकते आहे. माझा हात निकामी झालाय, आणि त्यात आहे म्हणे भलेपणा!'

रागाच्या भरात राजाने हुकम सोडला की तोंडास येर्इल ते बडबळणाऱ्या या मंत्रास कारागृहात डंबून ठेवा!

राजाज्ञा! ती तावडतोव अंमलात आली. मंत्री महाशय तुरुंगात जाऊन बसले! त्यातही त्यानी समाधान मानले. जाता जाता 'देव करतो ते आपल्या भल्यासाठी' असे पुटपुट्या त्याने तुरुंगात प्रवेश केला.

राजाला शिकारीचा नाव होता. अंगठ्याची जखम बरी झाली नव्हती. तशाच स्थितीत एके दिवशी राजा जंगलात शिकारीसाठी गेला. वरोबरचे लोक माझे राहिले होते. राजा बँडुकीसह पुढे पुढे जात होता. इतक्यात तो रस्ता चुकला व फिरता फिरता थकून गेला. इतका थकला की, त्याच्याने घोड्यावर बसला. असताही पुढे जावेना. घोड्याला एका झाडाच्या बुंध्याला बांधून राजा झाडाच्या सावलीत स्वस्थ पडून राहिला. इतक्यात भुकेलेला एक सिंह वास-

काढीत तेथे आला. अगदी नजिक आला. राजा जागच्या जासी गारडून गेला. सिंह त्याच्यावर झडप घालणार तोच तुटलेल्या आंगठ्याकडे त्याचे लक्ष गेले! नाराज होऊन पुढे टाकलेला पंजा त्याने तात्काळ मागे घेतला. जखमी झालेल्या प्राण्याच्या वाठचास सिंह सहसा जात नाही. राजा बचावला! सिंहाने घोड्यावर झडप घालून आपली क्षुधा शांत केली. तो तेथून चालता झाला.

राजाच्या प्राणावर गदा याली होती, परंतु सुदेवाने तो बचावला. कापलेल्या आंगठ्याने त्याला वाचविले. राजा राजधानीत आला. राजवाड्यात दाखल होताच त्याने एका नोकरास पाठवून कारागृहावासात असलेल्या मंत्र्यास प्रथम बोलावून घेतले. मंत्री महाशय येताच त्याला उहैशून राजा म्हणाला, 'मला मान्य आहे तुमचे म्हणणे. देवाने मला चांगला धडा शिकविला. खर आहे तुमचं म्हणणं! देव जे काही करतो ते आमच्या भत्यासाठी! माझा हा आंगठा कापला गेला नसता तर आज माझ्या प्राणावरच बेतली असती! सिंहाने फाडफाडून माझे तुकडे करून टाकले असते! परंतु दुसऱ्या एका गोष्टीचा मला अजून खुलासा झाला नाही. सांगा पाहू, तुम्हांला तुरंगात डांबून ठेऊन देवाने तुमचे काय भले केले?'

'महाराज! काय सांगू? देव परम दयालू आहे. त्याला प्रत्येकाची काळजी आहे. त्याला तुमची काळजी तशीच माझीही काळजी! मी तुरंगात जाऊन पडलो नसतो तर आपण शिकारीस जाताना मला बरोबर नेत्याशिवाय राहिला नसता आणि मला तर कुठेहि जखम झालेली नव्हती; त्यामुळे तुम्हांला सोडून सिंहाने माझाच फन्ना उडविला असता नाही का? तेव्हां मी तुरंगात जाणे हे माझ्या कल्याणाचे होते. देवाचे हेतु अगम्य असतात. त्यातील रहस्य कधी कधी तुम्हां आम्हांला समजत नाही; परंतु आपण नेहमी श्रद्धा ठेवली पाहिजे की, तो जे जे काही करतो, ते आमच्या कल्याणासाठी करतो. तेव्हां भगवंताची इच्छा होती तसे घडले, असे समजून आपण तिच्यापुढे समाधानपूर्वक मान वाकविली पाहिजे आणि म्हटले पाहिजे की, 'भगवान, तुझी इच्छा होती तसे घडले. मी राजी आहे. नेहमी तुझ्याच इच्छेप्रेमाणे घडो.'

जेव्हा श्रीसाईभक्तानो तुमच्या बाबतीत जे जे घडते ते ते सर्व श्रीसाईच्या इच्छेनेच असे म्हणावयास हरकत नाही. श्रीसाई कुणाचेही वाईट करणार नाहीत यावर श्रद्धा ठेवा.

बाबांजवळ काय मागावे आणि कसे मागावे ?

-ले. कर्नल मु. ब. निबाळकर (निवृत्त)

११४ फाईब्रह स्टार अपार्टमेंट्स

बंड गार्डन रोड, पुणे ४११००१

* (या लेखातील मते माझी स्वतःची असून मला बन्याच विचारांती अनुभवावरून पटलेली आहेत. काहां वाचकांना ती पटील व मार्गदर्शक होतील असे वाटल्यावरून मी ती देत आहे. यात कोणाही साईभवताचा अनादर किंवा टीका करण्याचा माझा हेतू नाहां. कारण बाबांची भक्ती प्रथेकजण आपापल्या शक्ती, ज्ञान व आवडीप्रमाणे करीत असतो. तेव्हां या लेखातील विचारांमुळे कोणा साईभक्तांना मी टीका केल्यासारखे वाटून त्यांची मने दुखावली गेली असल्यास मी क्षमा मागतो — लेखक)

खरे स्थणजे बाबांजवळ काहांच मागू नये! भक्त म्हाळसापतीनी इतकी ग रीबी होती तरी कधी बाबांकडे हात पसरला होता का? काकासाहेब दीक्षितांचा लंगडेपणा किती वर्षांचा होता परंतु तो बरा करण्यास त्यांनी बाबांना विनंती केली होती का? काका महाजनीना मोडसी ज्ञाली होती परंतु मशिदीत नियमित हजर रहाता यावे म्हणून पाण्याने भरलेला तांब्या बाजूला आणून ठेवला होता. पण आपल्या व्याधिवहल बाबांना ते चकार शब्द बोलले नव्हते. उड्हाणूचे मामलतदार देव यांना ज्ञानेश्वरीचा पाठ साधेना. सारख्या अडचणी येत होत्या. काहां भक्तांनी त्यांना ज्ञानेश्वरीची पोथी बाबांजवळ देऊन आशीर्वादासह परत मिळविण्याची युक्ति सांगितली होती. परंतु बाबा सर्व काही जाणताहेत तेव्हां ते आपण होउनच मला तशी आज्ञा देतील असा त्यांनी विश्वास प्रकट केला होता. नांदेडच्या अब्दुलभाईनी आपल्या सेवेच्या बदल्यात कसली याचना केली होती कां?

वरील सर्व श्रेष्ठ भक्तांचा बाबा साक्षात् इश्वर असून सर्वसमर्थ व त्रिकाल-ज्ञानी आहेत असा दृढ विश्वास होता तेव्हां त्यांचेवळ संसारातील अशाश्वत गोष्टीसाठी का हात पसरावयाचा? मागणे ज्ञालेच तर शाश्वत सुख, जन्म-मरणाच्या केन्यातून सुटका किंवा सोक्षच कां मागू नये?

श्रीमद्भगवद्गीतेत ७ व्या अध्यायात भगवान् श्रीकृष्णांनी अर्जुनाला म्हटले आहे, “हे भरतश्रेष्ठ, आर्त (दुःखग्रस्त), जिज्ञासु (ज्ञान मिळवू इच्छिणारा, अथार्थी (धनेच्यु) आणि ज्ञानी (तत्त्वज्ञ) असे चार प्रकाराचे पुण्यवान लोक मला भजतात. त्यापैकी एकनिष्ठेने माझी भक्ती करणारा, नेहमी युक्त

(मनिष्ठ) असणारा असा ज्ञानी भक्तच श्रेष्ठ होय. मी ज्ञान्याला अत्यंत प्रिय व ज्ञानीही मला तसाच प्रिय आहे.”

परंतु आपल्यासारख्या साधारण व प्रापचिक सुखदखात गढलेल्या व्यक्तींना ही उच्चतम भक्ती (लाभेवीण प्रिती) शक्य नसते व तितकी दुःखे सोसण्याची मनाची तथारीही नसते. तेव्हां संसारात अडचणी आल्या व दुःखद प्रसंगाने वैताग आला की बाबांकडे त्याचे निवारण करण्यासाठी याचना करण्याची साहजिकत्र प्रवृत्ति होते. यात काहीच गैर नाही. संकटसमयी बालकाने आपल्या आईकडे धाव घ्यायची नाहीतर कोणाकडे? ज्ञानाला सर्वदंश झाला तेव्हां ते बाबांकडेच धावत गेले ना? कै. नानासाहेब चांदोरकर यांची मुलगी प्रसुतिच्या वेळी अडली होती त्यावेळी त्यांनी बाबांनाच जामनेरहून भान्हाणे लावले होते ना? भिमाजी पाटील क्षय रोगाने कातावून गेले होते, अमीर शक्कर संधिन वाताने जर्जर झाला होता आणि डॉ. पिल्ले नाहच्या व्यथेने रडकुंडीस आले होते तेव्हां हे सर्वजन बाबांकडेच शिरडीस धावले होते नां?

परंतु आपले संकट निवारण्यासाठी किवा इच्छित वस्तु प्राप्त करून घेण्यासाठी बाबांना नवस करणे उदा. शिरडीस जाऊन बाबांच्या समाधीला भरजरी चादर चढविणे किवा अभिषेक करून अमुक रक्कम पेटीत टाकणे, आपला अनुभव श्रीसाईलीलेत प्रसिद्ध करण्यास देणे वगैरे. या गोष्टीमुळे साईभक्तीला एक प्रकारचे व्यावहारिक स्वरूप येते असे मला स्वतःला वाटते. बाबांनी माझ्या मनासारखे केले तरच मी असे करीन, याचा अर्थ काय? बाबा नेहमीच मदत करतात यात शंका नाही. ‘जो जे माग त्याते तो देई। हे ब्रीद जयाने बाबिले पायी॥’ असे हेमाडपंत म्हणतात. परंतु समजा तसे नाही केले तर काय तुम्ही नवस पुरा करणार नाही? म्हणजे ही व्यापारी देवाण घेवाण झाली नाही का?

श्रीसाईसच्चरितामध्ये बाबांना आपल्या इच्छापूर्तीसाठी नवस केल्याची फक्त तीन उदाहरणे आहेत पण ती फार बोलकी आहेत. अध्याय १५ मध्ये चोळकरांनी खात्याची परीक्षा पास झाल्यावर शिरडीस जाऊन बाबांना खडीसर्वर अर्पण करावयाचा नवस केला होता. तसेच अध्याय ३६ मध्ये गोमांतकाहून आलेल्या दोन गृहस्थांपैकी एकाने लवकर नोकरी लागल्यास पहिला पगार (रु. १५) बाबांना (दत्तांना) अर्पण करण्याचा नवस केला होता व दुसऱ्याने आपले तीस हजार रुपये चोरीस गेलेले परत मिळाल्यावर बाबांचे दर्शन घेई-पर्यंत खाण्यात आवडत्या पश्चार्था । त्याग केला होता.

पहिल्या उदाहरणांत चोळकरांनी नवस केला व त्याप्रमाणे फळही मिळाले. परंतु आर्थिक व इतर अडचणीमुळे त्यांना शिरडीस जाता आले नाही म्हणून खन्य. भक्तप्रमाणे साखर खायचेच काय पण साखरेचा चहा देखील प्यावयाचे

सोडून दिले. असली भक्ती पाहून बाबा खरोखरीच खुष झाले आणि चोळकर भेटल्यावर व नवस फेडल्यावरोबरच जोगांना त्यांना सारखेच्या चहाचे भरपूर प्याले पाजावयास सांगून हर्षित करून सोडले. दुसऱ्या उदाहरणातील गोमांतकातील पहिल्या गृहस्थास नवस केल्याप्रमाणे रु. १५ वर लगेच नोकरी मिळाली होती. परंतु पंधराचे तीस झाले. तीसाचे साठ व अखेर रु. ७०० झाले. तरी नवस फेडण्याची सय राहिली नाही. ही तर नेहमीचीच गोष्ट आहे. श्रीसत्यनारायणांच्या कथेतील साधु वाण्याचे उदाहरण सर्वांच्या परिचयाचेच आहे. शेवटी बाबांसारख्या संतांना नवस बुद्धिविणाऱ्या व्यक्ती कडून काहीतरी निमित्ताने (उदा. दक्षिणारूपाने मागून) फेडून घेऊन त्याला ऋणमुक्त करावे लागते. या विषयी बाबांचे स्वतंचेच शब्द एका

‘जो जे मागे त्याते तो देई। हे ब्रीद जयाने बांधिले पायी !!’

‘दिवी नवसती गरजेपुरत्या। मज उद्धरित्या सायास ॥२५॥

तुम्हास नाही त्याची काळजी। वेळेपुरती करितां अजीजी।

अनृणी जो भक्तांसजी। तथा मी राजी सदैव ॥ अ. ३६ ओ. २६॥’

तिसऱ्या उदाहरणातील द्रसऱ्या गृहस्थाचा बाबांशी काय ऋणानुबंध होता कोण जाणे! त्याचे तीस हजार रुपये चोरीस गेले तेव्हां बाबांनी स्वतःत फकीर-रूपाने त्याचेकडे जाऊन त्याला शिरडीच्या साईबाबांना नवस करण्याचा सल्ला दिला. परंतु त्याचे पैसे परत मिळाल्यावर हाही गृहस्थ ते मिळाल्याच्या हर्षित व मोहात आपला नवस विसरला. शेवटी बाबांनी कुलाबा येथे स्वप्नात जाऊन त्याला नवस फेडण्याची आठवण करून दिली. इतकेच नव्हे तर शिरडीस जाताना वोटीत जागा मिळव नव्हती ती देखील मिळवून देऊन त्याचा प्रवास मुलभ करून दिला. पण इतके करूनही त्याचा नवस फक्त दर्शन घेण्याचा असल्याने, त्याने दक्षिणा म्हणून देऊ केलेले जास्तीचे रु. ३५ बाबांनी घेतले नाहीत. या उदाहरणावरून स्पष्ट होते की बाबांना भक्तांनी आपले इच्छित प्राप्त ज्ञाल्यावहूल आपल्याला काही द्यावे अशी मुळीच इच्छा नव्हती आणि नाहीही. अ. २५ मध्ये अहमदनगरचे शेट दामूअण्णा कापूस खरेदीच्या सौद्यात दोन लाख निव्वळ नफा मिळविण्याच्या आशेने मनातल्या मनात म्हणाले होते “साईनाथा! या व्यापारांत साहचता कराल तर नफ्याचा काही भाग मी आपल्या पायाशी अर्पण करीन.” परंतु बाबांच्या हे लक्षात येताच “आपण नाही रे बापू किसमे” असे लगेच म्हणून बाबांनी त्यांना खजिल केले होते. असो.

आपण मात्र व्यावहारिक दृष्टीने बाबांना नवस करतो आणि त्यांना दुप्पट त्रास देतो. एकतर आपल्याला मदत करण्याकरिता ते स्वतः कट्ट भोगतातच आणि नंतर आपण नवस फेडावयास विसरलो किंवा त्यात काही अडचणी आल्या तर बाबांना तो फेडून आपल्याला ऋणमुक्त करावयास त्यांना

आणवी काळजी व स्वटपट करावयास आपण लावतो. केलेल्या नवसाची पक्की आववण ठेऊन तो फेडण्यात नाईलाजाने दिरंगाई झाली असता स्वतःलाच कष्ट करून घेणारा चोळकरांसारखा भक्त विरळाच.

तेव्हां माझ्या मते बाबांना गान्हाणे जहर घालावे – आपली माझलीच आहे ती – एकमेव आधारस्थान आहे. परंतु त्यासाठी मी असे करीन वर्गेरे नवस करू नये. त्यातून एकादा नवस की जो दुसऱ्या व्यक्तिच्या सहकार्यावर अवलंबून असेल तर तो मुळीच करू नये. उदाहरणार्थ अलिकडे बरेच भक्त श्रीसाईंलेमध्ये आपला अनुभव छापून प्रसिद्ध करण्याचा नवस करतात मला वाटते यामुळे आपण श्रीसाईंलेंच्या संपादकांना कोडवात टाकतो. अनुभव (आपणा स्वतःला अत्यंत महत्वाचा वाटला तरी) प्रसिद्ध करण्याइतका महत्वाचा असो वा नसो, लिहिलेल्या साहित्याचा दर्जी व शुद्धलेखन घोग्य असो वा नसो व अंकात पुरेशी जागा असो वा नसो, संपादकांना तो नाकारता येत नाही. खरे म्हणजे बाब भक्तांच्या हांकेला अजूनही धावून येतात हे गेल्या ६० वर्षाहिन अधिक काळात जगजाहिर झाले आहे. तेव्हां त्याबद्दल आता (खास करून मराठी भाषेत तरी) लिहिण्याची फारशी गरज नाही. त्यातूनही श्रीसाईंलीला दरवर्षी नोव्हेंबर-डिसेंबरचा दिवाळी जोडअंक खास अनुभव अंक म्हणून प्रसिद्ध करतेच.

त्यापेक्षा माझ्या मते बाबांनी आपण त्यांना गान्हाणे घातल्यावर किंवा त्यांनी आपण होऊन आपली एखादी इच्छा पूर्ण केली किंवा संकटातून मक्कत केले तर नंतर आपल्या शक्तीप्रमाणे शिरडीस काढी दक्षिणा पाठवून, शिरडीस स्वतः जाऊन समाधिचे दर्शन घेऊन किंवा नुसते घरी श्रीसाईंसच्चरिताचे किंवा श्रीसाईनाथ अष्टोत्तर नामावलीचे पारायण करून बाबांकडे आपली कृतज्ञता व्यक्त करणे जास्त थेयस्कर होईल. हेमाडपतंजी यांच्या मते तर हेही करणे अगदी अपुरे. आणि तुटपुंजे आहे :-

“ऐशा उपकारा व्हावे उत्तीर्ण। ऐसे भावी तो अभक्त पूर्ण।

दृथदाने उतराशीपण। स्वप्नोही जाण घडेना ॥ अ. ५१ ओ. ११३॥

अखिल विश्वामाजील संपत्ती। देऊनि गुरुपक्कार फेडू जे इच्छती।

अमाधिक दात्या जे मायिक अर्पिती। येणे का पावती उत्तीर्णता ॥११६॥

मग काय करायचे तर:-

म्हणोनी अनन्यश्रद्धापूर्ण। घालोनि दंडवत लोटांगण।

मस्तकी वंदा सद्गुरुचरण। उपकार स्मरणपूर्वक ॥११७॥

भिमाजी पाटील देखील हेच म्हणाले होते –

दोन हात एक मांथा। स्थैर्य श्रद्धा अनन्यता।

नल्यो दुजे साईनाथा। एक कृतज्ञता ते व्हावी ॥ अ. १३ ओ. १८०॥

रक्षा बंधन

(श्रीसाई बंधुत्व कथा)

—श्री. ग. रा. पालकर

२३३१२, दारुवाला चाळ, बाजार वार्ड

कुर्ला, मुंबई-४०० ०७०.

* सूर्य मध्यान्ही आला होता. रखरखत्या उन्हाच्या वाफेन सर्वांगातून निथळ-
जाण्या घामाच्या धारा थोपविष्णासाठी नीता विजेच्या पंख्या समोर बसून,
मामान्य ज्ञानाच पुस्तक चाळीत होती. आज तिच्या मुलाखतीची तारीख. दोन
महिन्यांपर्यंत तिच्या आत्याच्या यजमानाने कुठल्याशा औषध उत्पादन कंपनीत
तिच्या नावे अर्ज केला होता. तेथून मुलाखतीस बोलावण आलं म्हणून ती
गेल्या आठवड्यात आत्याकडे मुंबईला आली होती. मुलाखतीतील संभाव्य
प्रश्नांची ती मनो—मनी उजळणी करायची. तरीही अनपेक्षित प्रश्नाच उत्तर
जर वेळीच मुचल नाहीं तर? ... तर? या एका प्रश्नाने ती पुरती भांबावून
जायची. आणि नेमकी याच वेळेस तिची आत्या—

“अग! साईवावा सार काही ठीक करील बर!” अस म्हणत तिच्या
होक्यावहन हल्यवार हात फिरवायची. तेव्हां नीता एका वेगळ्याच अनुभूतीत
गडून जाई. नीता आल्यापासून गेल्या आठवडाभर अस चाललं होतं.

“नीता! अग जेवायच नाही का? अजून कृठवर बसणार आहेस तू?”

“आत्या! मला किनई आज भूकच नाही बघ. पोट कस भरल्या—भरल्या
सारख वाटतय.”

“ये वेडावाई! मुलाखतीला जायचय म्हटल तुला. अशा रिकाम्या पोटी
जण बर नाही. चल उठ बघ.”

अस म्हणत आत्याने साईवावांच्या तसबीरी पुढील दुपारच्या नैवेद्याच ताट
नीता पुढे ठेवले. आणि भूक नसून देखील प्रसाद म्हणून नीताला ते सार संपवाव
लगाल.

नीताची आत्या एक सुसंस्कृत घराण्यात वाढलेली स्त्री. नेहमीच्या हस्या
चेहून्यावर राग किवा तिरस्काराच्या कोणत्याही छटा कधीच उमटत नसत.
अंतकरण कस अगदी आपुलकी आणि जिव्हाळ्यानं भरलेल. जणू पाविच्य,
सोज्बळता याची मोहक मूर्तीच, आणि या सुंदर देखण्या स्त्रीच नावही तिला
माजेसच होत. ते म्हणजे आनंदीवाई.

आनंदीवाईच वालपण तस धार्मिक संस्कारात गेलेल. चातुमसितील इताचे
कडक निर्वंथ त्यांच्याकडे पाळले जात. नित्य ग्रंथ—स्तोत्र—नामावलीचे वाचन,

पारायण त्यांच्याकडे होत असत. तर पूजा अर्चा एकादशणी, या सारखे धार्मिक विधीही प्रसंगानुसार केले जात. त्यामुळे बालवया पासूनच अध्यात्मिक विषयांची त्यांना गोडी लागली होती. अस सांगतात की आनंदीबाईच्या वयाच्या दहाव्या वर्षी कोणा एका फकीराने त्यांना एक छोटस साई स्तोत्राच पुस्तक दिल होत. त्या पुस्तकातील साईस्तोत्र त्या आजतागायत नित्य नेमाने पठण करीत आहेत. त्यात कधीही खंड पडला नाहो. आणि त्या क्षणापासून त्यांच्या प्रगतीची कमान-ही उंचावत गेली ती आज पर्यंत.

नीता काही त्यांच्या सख्या भ.वाची मुलगी नव्हे. ज्ञातीतील नव्हे किवा स्वजातीतीलही नव्हे. माणसाच्या मनाची प्रगल्भता वाढली की सार जग त्याला प्रेममय दिसू लागत. वंधुत्वाच्या सुतभावना जागृत होतात. अन् तो प्रत्येक प्राणीमात्रात मग ईश्वराच प्रतिविव पहात असतो. आनंदीबाईच्या बाबतीत असत्र घडल. होत. आई-वडीलांची ती एकुलती एक मुलगी. लहानपणी रक्षाबंधन भाऊबीज या सारखे सण आले की आपणास भाऊ न ही याची तिच्या बाल मनाला खंत वाटायची, मग खेळण्यातल्या बाहुलीला भाऊ करून ती त्याला राखी बांधायची. ओवाळायची. पढे-पुढे ती फकीराने दिलेल्या साई-स्तोत्रालाच राखी बांधत असे. दिवाळीत भाऊबीजेला ओवाळीत असे तिच्या बालमनाची ही धडपड पाहिली की तिच्या आई वडीलाच मन तिळ-तिळ तुटायचं. मग ते उभयता तिला जवळ घेऊन कुरवाळायचे. प्रेमाशूनी न्हाऊ घालायचे.

स्वतःच्या मुलींची साईभक्ती पाहून, आनंदीच्या आई वडीलांनी तिला शिरडीला नेले. तेव्हां साईवाबांच्या मूर्तीवर ती इतकी आकृष्ट झाली की समाधि मंदिरात त्या मूर्तीसमोर ती तासन् तास बघत असे. आपल्या इवल्याशा हाताने समाधीवर पडलेल्या फुलांपैकी एक-दोन फुले दोन्यात गुफून तौ दोरा बाबांच्या मूर्तीच्या हाताला बांधत असे. जणू भाव फुलांची राखीत ती.

आनंदीच्या हट्टा खातर तिच्या आईवडिलांना प्रत्येक रक्षाबंधनाच्या वेळेस शिरडीला जावे लागे. त्यावेळेस छोटी आनंदी अभिषेकाच्या ताटात सुंदरशी राखी घेऊन, बाबांच्या मूर्तीला बांधत असे. त्यावेळी ते पाषाणाचे हातहि क्षण-भर तिला सचेतन झाल्या सारखे वाटत.

अशाच एका रक्षाबंधनाच्या दिवशी शिरडीत आनंदीला भाऊ भेटला. अगदी अकल्पितपणे, तिच्याहून चार-पाच वर्षांनी मोठा असलेला. गोरा-गोमटा, नाकी-डोळी सरळ, सडपातळ, देखणा अगदी-अगदी तिच्या सारखा. तेव्हां कोण आनंद झाला तिला. तो प्रसंग आजहि तिच्या मनात नुकत्याच उमललेल्या फुला सारखा टवटवीत आहे.

आजच्या सारख तेव्हां शिरडीच वैभव इतक काही अफाट नव्हत. याचे करुनी सोयही तेव्हां आजच्या सारखी होत नव्हती. एक दोन इमारती, जुनी पण वोणामातीने सारखेली घरे, आजू-बाजूला झाडी-झुडप, छोटस भोजन गृह, रात्रिदिवस यात्रेकरुन्च्या सुखसोयीसाठी रावणारा संस्थानचा कर्मचारीवर्ग तेव्हां होता. पण दिवसे-दिवस बाढणाऱ्या यात्रेकरुन्च्या संख्येमुळे हवी तसी सोय करणे निव्वळ अशक्य प्राय होत. म्हणून जिथे जिथे जागा मिळेल, तिथे-तिथे भाविक मंडळी आपल बस्तान ठोकीत, अगदी उघडचावर सुद्धा. आभाळाच्या छाला खाली.

आनंदीच्या आईवडिलांनी अशाच एका ठिकाणी आपल बस्तान मांडल. तेव्हां त्यांच्या बाजूला नागपूरच एक तरुण जोडप आपल्या चार वर्षांच्या चुण-चुणीत बोलणाऱ्या मुलीसह तेथे स्थानापन्न झाले होते. पौर्णिमेच्या आदल्या दिवशीच टपोर चांदण, श्रावण महिन्यातला आल्हादकारक गारवा. यामुळे दिवसभरच्या प्रवासाच्या दगदगीने आनंदी आणि तिचे आईवडिल केव्हांच निद्राधिन झाले होते. त्या दिवशीच्या मध्यरात्री दोन-तीन अज्ञात इसमांनी त्यांच्या सामानासह मैत्यवान ऐवज लांबविण्याचा प्रयत्न चालविला होता. तेव्हा नागपूरच्या त्या तरुणाने त्यांना जोरदार प्रतिकार केला. आरडाओरड झाली. पण पळता पळता त्या इसमांनी नागपूरच्या तरुणाला बरीच दुखापृत केली. झालेल्या जखमांनी तो तरुण निचेष्ट पडला होता. त्याची पत्नी अन् मुलगी टाही फोडून रडू लागली. आपल्यामुळे त्या तरुणावर ओढवलेल्या प्रसंगाने आनंदीसह तिचे आईवडिल हळ-हळले, भोवतालचे भाविक गोळा झाले. त्यांनी ग्रामस्थांच्या सहाय्याने घरगुती औषधोपचार करून त्या तरुणाच्या वाहणाच्या जखमा बांधल्या. मग त्या रात्री कुणीच झोपल नाही. रात्रभर या भयाण प्रसंगाची चर्चा भाविकात सर्वत्र चालू झाली. ती पहाटेच्या काकड आरती पर्यंत. काकड आरती नंतर जो तो आपापली स्नान-संव्या आटोपून समाधी मंदिराकड वळू लागला. आनंदीच मन खटू झाल. ती मनातल्या मनात साईबाबांना दोष देऊ लागली.

“बाबा! अस व्हायला नको होत ही, बाबा! अस व्हायला नको होत.” पण तिच्या मनातील बोल साईबाबांना कळत होते का?

त्या तरुणाच्या कुटुंबाच सांत्वन करीत, आनंदी व तिचे आईवडिल त्या तरुणा शेजारी बसले होते. त्याला या अवस्थेत सोडून, बाबांच्या दर्शनाला जावची त्यांना इच्छाच होइन्ता.

काकड आरती नंतर समाधी मंदिरात बाबाच्या मूर्तीला व समाधीला प्रातः-स्नान घालण्याचा कार्यक्रम सुरु झाला होता. लाझडस्पिकर वरून भक्तीगीताच्या ध्वनीमुद्रिकांनी सार वातावरण भक्ती गंधात न्हाऊन निघत होत. त्याच वेळेस

एक लक्तरलेल्या देहाचा, जुनाट मलीन कपडे घातलेला, काखेत झोळी अडकलेला म्हातारा, शोध घेत-घेत त्याच्या जवळ आला. आणि जखमा बांधलेल्या अवस्थेत विक्क्लित असलेल्या त्या तरुणाजवळ जाऊन, त्याच्या कपाळावर हात ठेवित म्हणाला.

“काय झाल माझ्या राजाला? उगी-उगी हं! ... आन्-आन् हे काय?” अस म्हणत वांधलेल्या जखमा सोडून पाहू लागला. त्याला प्रतिकार करावा अस तिथे असलेल्या आनंदी अथवा तिच्या आईवडिलांना व त्या तरुणाच्या पतीलाही वाटल नाही.

“लई दुखापत झालीया न्हव. थांब . . . थांब आत्ताच वर करतु तुला.” अस म्हणत म्हातार्याने झोळीतून कोणत्यातरी आणलेल्या झाडाचा पाला काढून हातावर चुरगल्ला. त्याचा रस झोळीतल्या एका कळकटलेल्या बीन मुठीच्या कपात ओतला. व झोळीतून चिमुटभर राख घेऊन, या रसात कालवली व ते मिथण जखमावर लावून, त्या जखमा होत्या तशा बांधल्या आणि सर्वांकडे किल-किल्या नजरेने पहात त्याने आपल्या तोडाचा पट्टा पुन्हा सुरु केला. “काई भियाच कारन न्हाय बगा. तासाभरात सार काई ठीक होईल. मग तुमी समदीजन अंगूळ करूनशी दरशावाला जावा. आन तिथ-बी इभूती हाय न्हव, ती लावा. अक्षी वर वाटल बगा. आन तस झाल न्हाय तर येतूयाच मी बीगी वीगी . . . त्या . . . त्या (अस म्हणत त्याने दिशा दाखवली) . . . त्या तकडे, पल्याडल्या वस्तीत न्हातूया म्या.” आणि तो म्हातारा जायला निघाला. पण काहीतरी आठवल्यासुळे आनंदीजवळ येत म्हणाला. “आज राखीचा सण, मर्मईस्नी तू राखी घिवून शान आलीस न्हव. तवा आता यालाच राखी बांध. किरीसना वानी रक्थान करील हच्चो तुज. बाबास्नी काय सारीच राखी बांधत्यात”. आणि सुरकुतलेल्या चेहन्यावर हास्याची लक्कीर उमटवीत तो म्हातारा दूर-दूर निघून गेला. भारलेल्या नजरेने सारेजण तो जात होता त्या दिशेकडे पहात होते, व अंतमुख होऊन त्याचे गांवढळ बोल पुन्हा पुन्हा आठवित होते.

त्या तरुणाच्या वेदना आता बन्याच थांबल्या होत्या. तो उठून बसण्याचा प्रयत्न करू लागला. तेव्हां कलंडला जाऊ नये म्हणून आनंदीने त्याचा हात धरून त्याला बसवण्यास मदत केली. तेव्हां तिच्या सर्वांगातून एक अनामिक संवेदना चमकून गेली. जेव्हां-जेव्हां ती बाबांच्या पाण्याणरूपी हाताला राखी बांधत असे तेव्हांचा तो सचेतन स्पर्श. अगदी तोच स्पर्श तिळा त्या तरुणाच्यां हस्तस्पर्शात जाणवला.

आळी—पाळीने सर्वांनी स्नान संध्या उरकून समाधी मंदिरात प्रवेश केला. समोर साईबाबांची नित्याचीच मूर्ती. पण आनंदीला त्या मूर्तीत कधी बाबा, तर कधी तो तरुण दिसे. पापण्यांची उघडज्ञाप न करता ती एकटक त्या मूर्तीकडे देहभान विसरून पाहू लागली. तरीहि तिला त्या मूर्तीत कधी बाबा तर कधी तो तरुण दिसे. पुन्हा—पुन्हा तेच—तेच. सकाळी भेटून गेलेल्या म्हातांच्याचे बोल आता तिच्या अंतःकरणाच्या खोल गाभान्यात पुन्हा—पुन्हा घुमू लागले.

“याला राखी बांध, किरीसना वानी रक्क्षान करील हच्चो तुज.” “याला राखी बांध, किरीसना वानी रक्क्षान करील हच्चो तुज.”

अगदी भारावलेल्या अवस्थेत आनंदी हळू हळू समाधी जवळ जाऊ लागली. समाधी मंदिरात बसलेल्या सर्व भाविकांच्या नजरा तिच्याकडे लागल्या तर समाधीच्या सभोवार बसलेल्या भक्तजनांना अभिषेक विधि सांगणाऱ्या भटजीने पुढे येऊ नको अशी तिला हाताने खून केली, पण आनंदीला याचं काहीच भान नव्हतं. ती याचं अवस्थेत हळू हळू समाधी जवळ गेली. हातातील राखी समाधीला लावून बाबांच्या मूर्तीकडे पहात पहात तिने त्या तरुणाच्या हाताला राखी बांधली. भाऊ—बर्हिणीचे नवीन बंध जुळले गेले. चुण—चुणीत बोलणारी ती मुळगी आनंदीला आत्या—आत्या करीत बिलगली. आनंदीने तिच गोड चुवळ घेत तिला तिच नाव विचारलं, तेव्हां ती आपल्या बोबड्या शब्दात म्हणाली “नीता!”

दुपारी सर्वांनी संस्थानाच्या भोजन गृहात जेवण घेतले. कोणाही अनोळखी व्यक्तीने त्या सर्वांकडे पाहिल असत तर त्याला ते एकच कुटुंब अस वाटलं असतं.

त्या तरुणाच्या जखमा आता पूर्ण बन्या झाल्या होत्या सकाळच्या त्या म्हातांच्या विषयी सर्वांच्या मनात कुप्रहल होतं. डॉक्टरांच्या औषधाने चार-पाच दिवसात ज्या जखमा भरून निचाल्या नसत्या, त्या जखमा काही तासातच पूर्ण बन्या झाल्या होत्या. म्हणून त्या म्हातांच्याचा शोध करून, त्याची भेट घेऊन त्याचे आभार मानणे अगत्याचे होते. त्याने सांगितलेल्या व दाखविलेल्या दिशेने त्याच्या वस्तीची ग्रामस्थांकडे आनंदीच्या वडिलांनी चौकशी केली तेव्हां त्यांना समजलं. म्हातांच्याने दाखविलेल्या दिशेला मैलभर काय, पण पांच—सहा मैलापर्यंत कोणतीच वस्ती नाही. आनंदी—आनंदीचे आई वडिल, तो तरुण त्याची पत्नी, सान्यांच्या मनात एकाच प्रश्नाच काहूर उठलं “तो म्हातारा कोण होता?

(पान ५३ वर पहा)

साईं चरणी निष्ठा ठेवा

– सौ. मालती जे. गाळवणकर
१११। ११ बी, प्रभात रोड,
पुणे ४११००४

* श्रीसाईबाबांच्या चमत्काराने असंख्य साईभक्तांना अनेक अनुभव आलेले आहेत. श्रीसाईबाबा म्हणजेच साथात् चमत्कार! त्यांच्यापायी आपण श्रद्धा आणि सवुरी ठेवली की आपली मनोरथे सहज साकार होतात. आजच्या विज्ञान-युगातमुद्भाव आपण असे म्हणू शकतो की विज्ञानशास्त्र कितीही पुढे गेले असले तरी साईबाबांच्या उदीचे महत्त्व मात्र कमी झालेले नाही. कारण तिचा गुणच तितका प्रभावी आहे. आजसुद्धा अनेक व्याधि-रोग केवळ श्रद्धापूर्वक उदी लावून व साईचरणी निष्ठा ठेवून वरे होतात. अर्थात नास्तिक माणसाला हे कितपत पटेल, ते मला माहित नाही. परंतु नास्तिक माणसाला सुद्धा आस्तिक बनवण्याची ताकद बाबांच्या उदीत आहेच.

माझ्या यजमानांची प्रकृती मध्यांतरी खराब झाली होती. त्यांचे जे जे मित्र भेटील ते म्हणू ‘की काय रे तुझी तव्येत फारच खराब झाली’. तेव्हां मी साईबाबांना “हचांची तव्येत सुधारू दे. मी साईलीला मासिकात माझा अनुभव देईन” असे म्हटले होते. त्यानंतर काहीच दिवसात आम्ही डॉक्टरकडून सर्व तपासून घेतले. तेव्हां त्यांना हृद्रोगाचा सौम्य झटका येऊन गेल्याचे कळले. परंतु ती डॉक्टरकडे जाण्याची वुद्धि श्रीसाईबाबानीच आम्हाला दिली. त्यामुळे वेळीच कळल्यामुळे त्यांना ३-४ महिने आराम करता आला व श्रीबाबांच्या कृपेनेच त्यांची तव्येत सुधारली.

हा अनुभव वाचून अनेक वाचक प्रेरित होवोत व ज्यांना काही त्रास असतील त्यांना श्रीबाबांच्या प्रभावी उदीचा व त्यांच्यावरील श्रद्धेचा लाभ होवो ही श्रीसाईचरणी प्रार्थना.

८८०८८८ ८८०८८८
भाव तिथे देव
८८०८८८०८८०८८८

—श्री. बाल्कृष्ण अ. देसाई.
१५१, भांगरवाडी, लोणावळा ४१० ४०९

* शिरडीत सर्वत्र नामसप्ताह मुरुं ज्ञाले. गढ़चात वीणा अडकवृत कुणी रामनाम, कुणी हरीनाम कुणी विठ्ठलनाम अहोरात्र गाऊ लागले. समोर मात्र साक्षीला बाबांचा फोटो ठेवलेला.

काका दिक्षीत दिवसा नाथ भागवत रात्री भावार्थं रामायण वाचीत. जोग भोजनानंतर दुपारी मशिदीत जात. बाबांच्या पायावर मस्तक ठेवीत नि नमस्कार करीत. कधी एकनाथी भागवत वाचीत. शेवटी निरूपणानंतर जमलेल्या स्त्री—पुरुषांना उदी लावृत प्रसाद वाटीत. असं सारख त्यांच चालल होत.

लोक बाहेर पडले की, परस्परात म्हणत, 'पाहिलंत, बाबा मशिदीत सर्वांना हेच सांगतात, नि पोथी पुराणातही भगवानानी हेच सांगितल आहे. बाबा मोठे धोरणी. लोकांनी श्रवण भवती करावी, परस्परात विचाराची देवाणधेवाण करावी नि सन्मार्ग आचरावा ही त्यांची अंतरिक शिकवण.

कधी कधी बाबा इतके रागावत की त्यांच्या पुढे उभं रहाणं कुणालाहि दुरापास्त व्हाव. पण अंतकरण मात्र निर्मळ, पवित्र जण अमृताचा अराच. जसं जो भेटेल तसा त्याला ते उपदेश करीत. त्यांची पारख अचूक असे.

भक्त भावार्थी असेल तर स्वप्न पाढून झोपेतून त्याला जागे करतील, नि सांगतील, 'तू एखाच्य, मंत्राचा जप कर!' कुणी उत्तावळा भक्त असेल, तर त्याला सांगतील 'धीर धर ज्ञाड लावलस ना, आता त्याची चांगली जोपासना कर. योभ्यवेळी त्याला कळी, फुल-फळ येतील!', पण तोच कुणी आडमुठा भक्त असेल तर, त्याची मान पकडतील अन् म्हणतील 'मुरगद्वृन चोळा भोळा कस्तु टाकीन बघ। याद राख नि हे ढोंग बंद कर। असे बाबा सर्वज्ञ व सर्वगामी होते, म्हणून वेषान जरी मुसलमान वाटले, तरी अंतर्यामी ते धर्मातीत होते, देवाचा अवतार होते.

आपण कितीतरी सत्पुरुषांची चरित्र वाचली आहेत. संत म्हटला की तो क्रोधरहित, भिक्षापात्र न अवलंबणारा नि एकांतप्रिय असा असतो. बाबांच मात्र सारच विचित्र. ते एकदा कुणावर रागावले, की इतके रागावतील, बडबडतील, शिव्या देतील की त्याला सुमार नाही. पण लगेच इतके थंड होतील की बर्फासारखे. अन मड, तर लोण्यासारखे.

‘भिक्षापात्र अवलंबिणे जग्लो जिणे लाजिरवाणे’ हे रामदासी वचन. बाबांच हच्छा उलट. ते पाच घर फिरतील नि मिळालेली भिक्षा काही स्वतःसाठी ठेवून उरलेल्याचे वाटेकरी कुवा, मांजर, पक्षी यांना करतील.

बाबा एकातप्रिय नव्हते. भोवती जमणारे लोक कोणत्या धर्मचिंव व पेशाचे आहेत, इकडं त्यांचं लक्ष नसे त्यांना माणस हवी होती सर्व धर्मीय गुण्यागोविंदानं एकत्र येऊन गळच्यात गळा वालणारी, परस्परांच्या सुख-दुखात वाटेकरी होणारी, जात-पात मानण त्यांना बिलकूल पसंत नसे. सर्व माणसं देवाची लेकर. परस्परांदी नात वंश-भगिनीच त्यात भेदभाव करण त्यांना आवडत नसे. एकत्र भोजन, एकत्र रहा नि परस्परांना जपण हे त्यांच ध्येय होत.

बाबा म्हणत, कुणीही यावं प्रेम-भक्ति-सेवा करावी, नि फळाची इच्छा सवूरीन धरावी. धीर धरला की, इच्छित प्राप्त झालच म्हणून समजाव. मात्र हृदयात भक्तीचा अखंड झरा वाहाता असला पाहिजे.’

बाबांच्या भोवती जमणाऱ्या भक्तांच्या हृदयात काय चाललंय हे ते ताकाळ ओळखीत नि त्याला तुला काय केल पाहिजे हे सांगीत. एकदा दासगण त्यांना भेटायला आले. बाबा म्हणाले, ‘अरे गणू! तु अखंड नामसप्ताह कर. तुझ्यामुळे पुक्कळांचा फायदा होईल.’

गणू म्हणाले, ‘बाबा, मी पंढरीच्या विठ्ठलाचा भक्त. मला विठ्ठलाच दर्शन होणार असेल तर सार जीवन अखंड नामसप्ताहाने उजलून टाकीन!’

‘अरे, तुझा पांडुरंग का पंढरीतच असतो? तो म्हणतो, “नाहं वसामि वैकुण्ठे योगीनां हृदये रवौ। मद्भक्ता यत्र गायन्ति तत्र तिष्ठामी॥” जीवाच्या आकांतानं हाक मार, नि बघ कशी मौज घडते ती!’

अन् काय चमत्कार! दास गणूनी सप्ताह पूर्ण केला, नि शिरडीत मंशिदीत त्यांना 'विटेवरी उभा कटेवरी हात' घेतलेल्या पांडुरंगानं त्यांना दर्शन दिलं. तोच मोठ काका दिक्षितांची. पहाटे उठून स्नानसंध्यादि प्रातःकर्म उरकून आसनावर ध्यानस्थ झाले, तोच तीच विठ्ठलमूर्ति त्यांच्या समोर उभी. त्यांनी भक्तवंतापुढे लोटांगण घातल नि, मंशिदीत बाबांच्या दर्शनाला आले.

'बाबांनी दिक्षितांना पहाताच 'काय, काका! पंढरीचा विठोबा पाटील आला होता ना तुमच्या घरी? आता अस करा, चांगल मजबूत दोरखंड आणून वांधून ठेवा त्याला तुमच्या घरी!'

'देव देवळात नसतो. पंढरपुरी नसतो. तो भक्तांच्या हृदयात असतो' हे गणूला नि दिक्षितांना बाबांनी हुवेहूब पटवून दिलं.

भक्त कुठेही असो. शिरडीत पंढरीत किंवा देह आठंदीत. त्याची निलेप सेवा कुठेही बसून करता येते. एके ठिकाणी ठिया माऱन बसणारा तो कसला देव? ते ठरेल एक मातीच किंवा दगडाच निर्जिव बाहुलं! तो दामाजीच्या मदतीला महाराच्या वेषात गेला. तुकारामाच्या शेजारी बसून त्याला अभंग रचप्याची स्फूर्ति दिली. नि त्यानेच श्री ज्ञानोबाना हात धरून समाविगृहात नेऊन बसवलं. जनाबाईला दलण दलण्यास मदत केली. नामदेवाचा नैवेद्य त्याच्या समोर खाला. अन् मीराबाईला दिलेले विष स्वतः प्राशन करून तिला विषाच अमृत करून दिलं.

नाना नाटकी देव बाबांच्या रूपान गवळच्या रूपात, भगवान श्रीकृष्ण गोकुळात शिरडीत अवतरला नि भक्तांच्या इच्छा पूर्ण करून त्यांना मार्गदर्शन करण्यासाठी तिथिंच ठाण मांडून बसला. 'जय साई! जय बाबा!

श्रीबाबांची कृपा

—सौ. मीनाक्षी राजुरकर,
४६, नेताजी सुभाष मार्ग, इंदूर

* परम श्रद्धेय बाबांच्या चरणी कोटी—कोटी प्रणाम. बाबां विषयी काही लिहावयाचे म्हणजे शब्दच अपुरे पडतात. शब्दरूपी फुलांचा हार बाबांना घालतांना त्यात कोणती फुले गुफावित हाच प्रश्न पडतो, प्रत्येक पाऊलावर बाबा आपल्याला सहाय्य करीत असतात हा अनुभव मला नेहमीच येतो.

एकदा माझा मुलगा ३ वर्षांचा असतांना खूपच आजारी झाला. त्याला टाँयकाईड झाला व तो नंतर रिलॅप्स झाला एके रात्री त्याची तब्येत खूपच विघडली होती घरात मी व माझे पति आम्ही दोघेच होतो मला जरा ज्ञपका लागला तेव्हां स्वप्नात येऊन बाबांनी सांगितले की तुझा मुलगा खूप आजारी आहे ना? त्याला हे तीर्थ देतो ते दे व अंगारा लाव सकाळी ४ वाजता तो उठला व मला म्हणाला “मम्मी मला उठव” मी म्हणाले “चल उठ” तर त्याला उठताच येईना तो रडावयास लागला “मला उठता येत नाही” असं म्हणून आम्ही दोघेही खूपच घावरलो आणि खूपच रडू फुटले. एकदम मला रात्रीच्या स्वप्नाची आठवण झाली व मी म्हणाले की लौकर बाबांची उदी आणा मी लहानपणापासून श्री गजानन महाराजांच्या व बाबांच्या पोथीचे पारायण करीत असते त्यांची उदी घरी असतेच ती त्यांच्या सर्व अंगाला भराभर लावली व थोडी पाण्यात घालून पाजली आणि काय आश्चर्य! ८—९ वाजेपर्यंत त्याला वरे वाटले डॉ. कडे नेले तर ते म्हणाले की याला काहीं सुढाव झालेले नाहीं आता काय झाले होते व कोणी वरे केले हे आम्हांलाच ठाऊक आहे.

अगदी मागचाच अनुभव म्हणजे मागल्या वर्षी माझ्या वडीलांची प्रकृति खूपच विघडली होती २ महिने त्यात गेले जानेवारीत भावाचे लग्न त्यात दिवस गेले त्यामुळे माझ्या मुलांचा अभ्यास झाला नाही. पूर्वी बोर्डची परीक्षा, नंबर चांगलेच यायला हवेत पण अभ्यास झालेला नव्हता विचार केला बाबांच्या नातवाची फिकीर बाबांनाच त्यांनी मुलांकडून सर्व करवून घ्यावे आणि खरच बाबांनी कसे शिकवले त्यांनाच माहित. त्याला खूपच चांगले मार्क्स आहेत ही सर्व बाबांचीच कृपा आहे अस मी समजते. असेच त्यांचे कृपा छत्र नेहमीच आमच्या डोक्यावर असावे व हाक मारताच त्यांनी यावे हीच त्यांच्या चरणी प्रार्थना.